

**Actualització de l'estudi sobre les
pràctiques i legislacions de cinema**

Desembre 2014

**PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA**

www.plataforma-llengua.cat

Índex

1. Introducció.....	p. 1
2. Dades actuals del català al cinema.....	p. 2
2.1 Comparativa entre el cinema en català i el cinema en castellà.....	p. 2
2.2 Oferta i demanda.....	p. 8
2.3 El català, una llengua poc rendible?.....	p. 9
2.4 Anàlisi de la tria dels espectadors.....	p. 10
3. La legislació i altres mesures de foment del català al cinema..	p. 12
4. Suport legislatiu i institucional en l'ús de les llengües nacionals oficials en països de tradició democràtica.....	p. 14
4.1. Lleis que estableixen l'ús de les llengües nacionals al cinema.....	p. 14
4.2. Altres reglaments lingüístics estatals.....	p. 18
4.3 Aplicació de les obligacions legals.....	p. 20
Conclusions.....	p. 22
Bibliografia.....	p. 24

1. Introducció

El gener de 2010, sis mesos abans que s'aprovés la Llei del cinema de Catalunya 20/2010, la Plataforma per la Llengua va publicar *l'Estudi sobre les pràctiques i legislacions entorn de la llengua al cinema en diversos països europeus, Quebec i Catalunya*. L'informe que presentem ara és fruit de la voluntat d'actualitzar els continguts exposats en aquell estudi i adaptar la informació a les necessitats del context actual. La conveniència d'un estudi d'aquestes característiques recau sobretot en la utilitat de cercar referents actuals per encarar la desigualtat amb la que es troben els espectadors pel que fa a l'accés al cinema en català. Així mateix, també pretén contribuir, aportant informació actualitzada, en el debat parlamentari actual del Projecte de Llei de modificació de la Llei del cinema aprovat l'abril del 2014 pel Govern català.

Aquest nou estudi se centra en l'anàlisi de la llengua catalana al cinema en dues vessants diferents. Primer, una perspectiva econòmica centrada en el pes del català com a element comercial, i la potencialitat de la demanda de cinema en català. En segon lloc, una vessant legal, amb l'anàlisi de les normatives que regularien els usos lingüístics en aquest àmbit tant a Catalunya (territori sota administració de la Generalitat de Catalunya) com en les comunitats lingüístiques comparables que s'han estudiat.

Així doncs, els objectius específics que persegueix l'estudi es definirien de la manera següent:

- Analitzar la situació actual del cinema en català a Catalunya, així com el grau de preservació i foment institucional d'aquesta llengua
- Mostrar una radiografia actual de les pràctiques lingüístiques referents al cinema dels països amb llengües comparables al català o amb plurilingüisme oficial, així com també de les seves legislacions i mesures de suport institucional.

- Posar en relació la situació de protecció legal del català al cinema amb la de les comunitats lingüístiques que han estat objecte d'estudi en aquesta recerca.

2. Dades actuals del català al cinema

Segons dades del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya¹, el cinema en català va obtenir el 2013 una assistència de 488.666 espectadors, xifra que suposa un descens del 42,33% respecte de l'any 2012. Durant el 2012 i 2013 els cinemes catalans han ofert un menor nombre de títols en català que en anys anteriors, 120 i 121 títols, respectivament, davant, per exemple, dels 149 títols exhibits el 2010. Tanmateix, l'any 2012 el nombre de projeccions va créixer fins arribar al seu punt àlgid en 10 anys, havent-hi 39.589 projeccions. En aquest sentit, és interessant observar que l'ampliació de les sessions en català als cinemes es va traduir en un increment dels espectadors i de la recaptació, malgrat haver-hi menys diversitat de pel·lícules en català en comparació amb els anys anteriors.

"l'ampliació de les sessions en català als cinemes es va traduir en un increment dels espectadors i de la recaptació, malgrat haver-hi menys diversitat de pel·lícules en català"

Pel què fa al darrer any observat, el 2013, també van disminuir les sessions (16.947 sessions menys), amb la qual cosa aquest context limitador va correspondre's amb una reducció important dels espectadors i de la recaptació.

2.1. Comparativa entre el cinema en català i cinema en castellà

Pel que fa al global de dades d'exhibició a Catalunya, l'any 2013 les sales de cinema varen rebre un total de 16.296.702 espectadors, sumant sessions en català, castellà i altres llengües, un 14,72% menys que l'any 2012. Al

¹ Dades extretes de l'Idescat i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

global del territori espanyol, la disminució ha estat una mica més significativa, amb una davallada de gairebé 15,4 milions d'espectadors, un 16,4% menys que al 2012, segons l'informe del Instituto de Cinematografía y de las Artes Audiovisuales (ICAA).

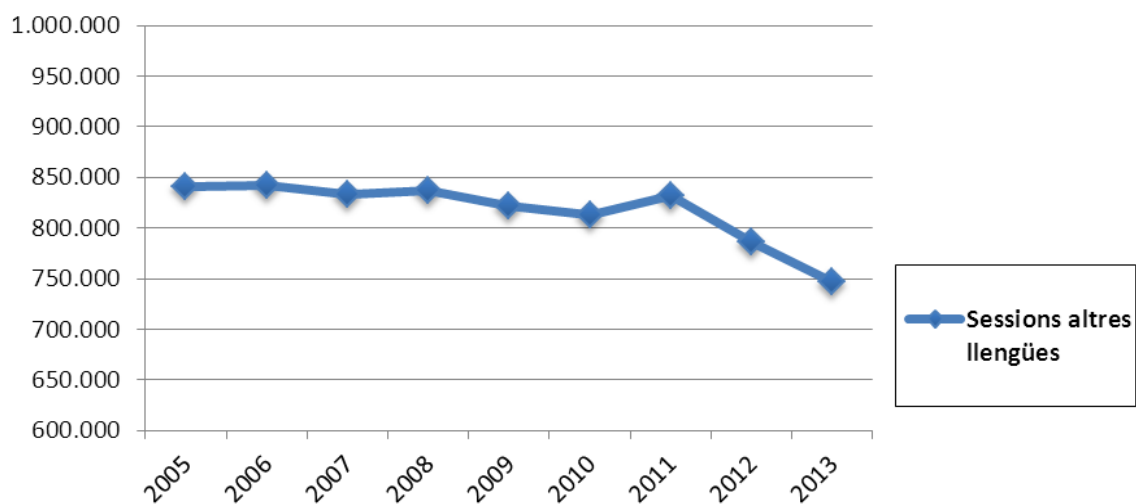
Tanmateix però, mentre que la tendència general d'espectadors tant a Catalunya com a l'Estat espanyol és de descens continu des del 2005, observem que l'índex d'espectadors de cinema en català no segueix sempre aquesta direcció. En els gràfics 1 i 2 veiem com la corba interanual d'espectadors en català és paral·lela a la de sessions de cinema en català: com més nombre de sessions, més nombre d'espectadors. En canvi, en els gràfics 3 i 4, mentre que les sessions en altres llengües es mantenen o fins i tot pugen del 2010 al 2011, això no es tradueix en un augment dels espectadors, amb la qual cosa es demostra que no hi ha una correlació tan clara entre les sessions i els espectadors.

“mentre que les sessions en altres llengües es mantenen o fins i tot pugen del 2010 al 2011, això no es tradueix en un augment dels espectadors” (a diferència del què passa amb el cinema en català)”

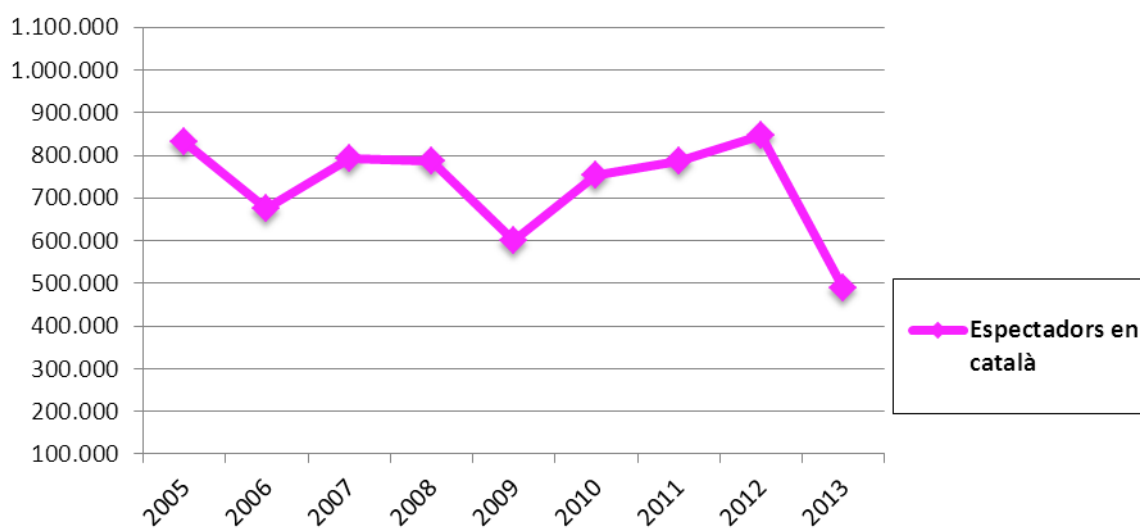
En resum, la demanda potencial de cinema en català topa amb un sostre indefugible, i és que el volum d'espectadors del cinema en català avui dia està clarament condicionat pel nombre de sessions disponibles.

Evolució del nombre de sessions i d'espectadors de cinema en català, i del nombre de sessions i d'espectadors en altres llengües (majoritàriament castellà)

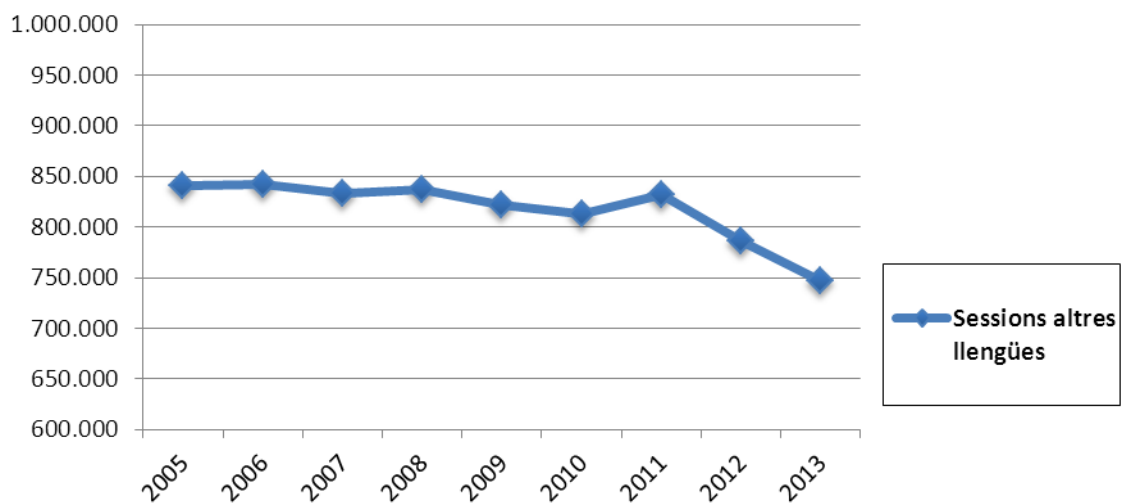
Gràfic 1. Cinema en català

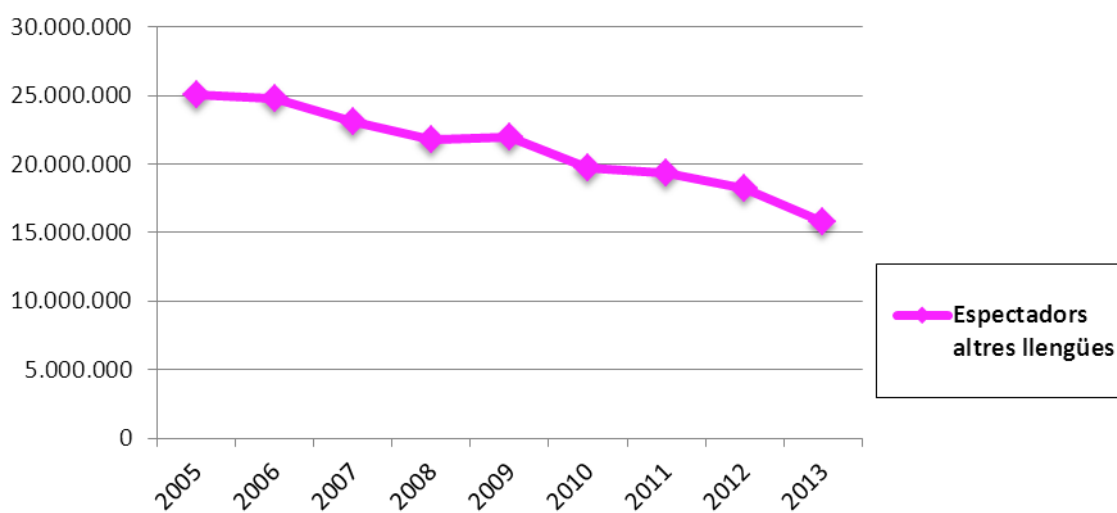
Gràfic 2. Cinema en català

Gràfic 3. Cinema en altres llengües

Gràfic 4. Cinema en altres llengües

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades publicades a l'Idescat. Abril 2014.

2.2. Oferta i demanda

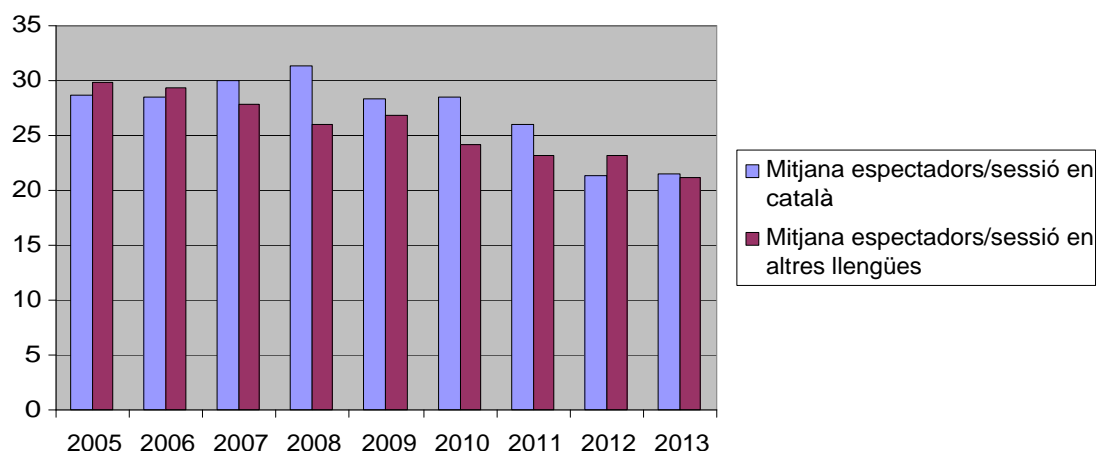
Segons dades oficials (Generalitat de Catalunya, 2015), l'any 2013² la distribució de les versions en català es va fer amb un nombre molt baix. Segons aquestes mateixes dades de 915 pel·lícules, només 121 eren en català, és a dir, que en el 86,77% dels títols estrenats als cinemes, la versió catalana no hi era disponible. Només un 6,67% van ser en versió doblada al català, un 3,38% en versió original catalana i un 3,17% en versió original subtítulada. A més a més, dels títols doblats o subtítulats se'n van fer molt poques còpies. Per tant, de les 770.206 sessions de cinema que hi va haver a Catalunya l'any 2013, només el 2,94% es varen projectar en català.

“de les 770.206 sessions de cinema que hi va haver a Catalunya l'any 2013, només el 2,94% es varen projectar en català”

El desajustament de l'oferta encara es fa més evident quan es té en compte la mitjana d'espectadors per sessió. Si observem el gràfic 5, es pot veure com des de l'any 2008 les diferències entre la versió catalana i les versions en altres llengües s'han anat reduint, i entre els anys 2007 i 2011 la mitjana d'espectadors a cada sessió de cinema en català ha estat més alta (31,4 espectadors el 2008) que la xifra d'espectadors per la sessió en castellà (25,9 espectadors el 2008). En global, hi ha hagut més anys en què la mitjana d'espectadors per sessió en català ha estat més alta que per la versió en castellà, que no pas a la inversa.

² Extreptes de l'Idescat.

Gràfic 5. Mitjana d'espectadors per sessió segons versió. Catalunya 2013 (números absoluts)

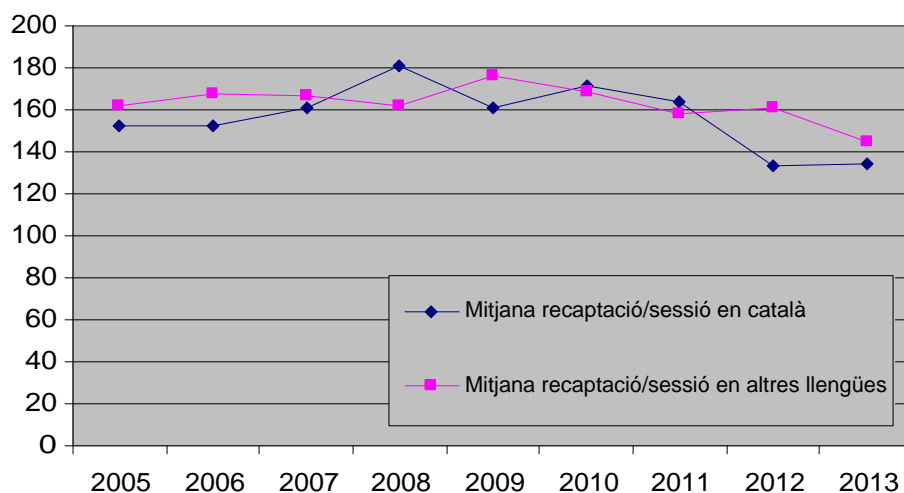
Font: Idescat i Departament de Cultura.

“hi ha hagut més anys en què la mitjana d'espectadors per sessió en català ha estat més alta que per la versió en castellà, que no pas a la inversa”.

2.3. El català, una llengua poc rendible?

La introducció del català al cinema és vista a vegades amb temor per les pèrdues que suposadament implicaria a la indústria cinematogràfica. Tanmateix, l'observació de les diverses dades oficials permet refutar aquesta idea. Així, si es creuen les dades del Departament de Cultura i de l'Institut d'Estadística de Catalunya, sobre recaptació, sessions i llengua, veiem en el gràfic 6 que la recaptació per sessió de cinema en català i la recaptació per sessió de cinema en altres llengües és quasi la mateixa al llarg dels anys. Segons els càlculs mostrats, doncs, el cinema en català és tan rendible com el cinema en altres llengües.

Gràfic 6. Mitjana de la recaptació en euros de la sessió de cinema en català i en altres llengües a Catalunya (sota administració de la Generalitat de Catalunya), del 2005 al 2013

Font: Elaboració pròpia a partir dels dades del Departament de Cultura i l'Idescat.

A més, cal tenir en compte que aquests resultats han tingut lloc en unes condicions d'oferta pitjors per a la versió catalana, degut a la manca d'informació sobre l'oferta en català, així com de promoció a través dels tràilers i els cartells.

2.4. Anàlisi de la tria dels espectadors

Com ja exposàvem en l'anterior estudi, tenint en compte l'enfocament sociològic weberian, el "sentit" de l'acció és variable i històricament construït. Partint d'aquesta perspectiva, la tria dels espectadors cap a una modalitat i una llengua de traducció concretes no seria el simple resultat de la relació entre les preferències i l'oferta (com apuntaria la teoria econòmica clàssica). Així, des del punt de vista individual, hauríem de tenir en present que els esquemes de percepció i de l'acció mateixa s'han interioritzat moltes vegades d'una manera no conscient a partir de les condicions objectives d'existència, i per això és important tenir en compte el pes dels altres factors contextuals en aquesta tria.

Aplicant aquesta teoria al cas català, s'observa que la tria del cinema en castellà en aquells casos en què és real — és a dir, quan hi ha més d'una versió lingüística i en condicions similars d'exhibició— no ha estat en

general qüestionada des del temps en què es va imposar per la força i, per tant, s'hauria instaurat com un costum malgrat la transició del país cap a la democràcia.

“la tria del cinema en castellà en aquells casos en què és real – és a dir, quan hi ha més d’una versió lingüística– no ha estat en general qüestionada des del temps en què es va imposar per la força i, per tant, s'hauria instaurat com un costum malgrat la transició del país cap a la democràcia”

Tanmateix però, cal fer palès que són comptades les ocasions en què s’ha exhibit una pel·lícula en català en les mateixes condicions de promoció i d’exhibició que la seva versió en llengua castellana. Amb la qual cosa, el què en primer lloc caldria – abans de determinar en quin grau els esquemes interioritzats de la tria són fruit de les inèrcies del passat – és veure quina és la tria actual dels espectadors en condicions equitatives entre l’oferta en castellà i l’oferta en català.

A banda d’aquesta qüestió, tal com assenyala l’autora alemanya Mika Blinn, també és important tenir en compte el procés de rutinització i *autoreforçament* en la tria de l’espectador en un context concret. Així, quan més oferta hi ha d’un determinat tipus de consum (cinema en castellà, en el nostre cas) i més se’n consumeix (per aquesta raó de disponibilitat), més rendible i útil és aquest consum.

3. La legislació i altres mesures protectores del català al cinema

A Catalunya, la Llei del cinema del 2010 pretenia establir gairebé la paritat de l'oferta entre pel·lícules doblades i subtitulades al castellà, i pel·lícules doblades i subtitulades al català. La Generalitat no va arribar a aprovar el reglament per aplicar la llei, i un any i mig després de la seva aprovació, va optar per arribar a un acord amb la major part de les distribuïdores i exhibidores que pretenia augmentar l'oferta de pel·lícules en català fins al 25% al 2014. Tanmateix, el resultat màxim al qual van arribar els acords van ser d'un 4'7% d'oferta en català. Així mateix, el juny del 2012 un dictamen de la Comissió Europea considerava que la llei catalana afavoria al castellà davant d'altres llengües europees, per la qual cosa va exigir modificar aquesta qüestió. Cal fer notar que, malgrat aquesta petició, el dictamen europeu tornava a reafirmar la legitimitat d'aquesta llei.

L'abril del 2014, el Govern català va aprovar la modificació de la Llei del cinema amb un Projecte de Llei³ que exclou les pel·lícules europees per tal de donar resposta al dictamen europeu. Però la modificació va més enllà, i el nou redactat també fixa la prioritat en fer acords industrials – pendent de concretar-, per davant de l'establiment d'unes obligacions concretes i terminis propers. El projecte de modificació de la llei del cinema es troba encara, en el moment de publicar-se aquest estudi, en tràmit parlamentari.

“la modificació (de la Llei del cinema) va més enllà (d'excloure les pel·lícules europees), i el nou redactat també fixa la prioritat en fer acords industrials – pendent de concretar-, per davant de l'establiment d'unes obligacions concretes i terminis propers”

³Vegeu: <http://www.parlament.cat/activitat/bopc/10b301.pdf#page=26>

Pel què fa a la resta dels territoris de parla catalana, el català no té absolutament cap tipus de protecció legal o mesura política efectiva per tal d'assegurar la presència progressiva d'aquesta llengua al cinema. En aquest sentit, doncs, a Catalunya (sota administració de la Generalitat de Catalunya) és l'únic territori on s'ha intentat intervenir políticament per normalitzar el català en aquest àmbit.

Cal recordar, tal i com esmentàvem en l'estudi anterior del 2010, que l'any 1941 un decret franquista va prohibir l'ús del català al cinema just en el moment en què es desenvolupava la indústria del doblatge en català a Catalunya. La prohibició, a més d'afectar a la indústria, va afectar al desenvolupament natural de la llengua en aquest àmbit instaurant unes inèrcies que encara perduren avui dia. Així doncs, els danys ocasionats al normal desenvolupament de la llengua específicament al cinema, durant el període franquista, no han estat restituïts encara per cap legislació del període democràtic.

4. Suport legislatiu i institucional en l'ús de les llengües nacionals oficials en països de tradició democràtica

Les mesures legals i institucionals de les comunitats lingüístiques analitzades en el nostre estudi del 2010, sobre les modalitats de traducció i els usos lingüístics en les pel·lícules no nacionals continuen vigents. Tot seguit, doncs, fem un repàs de la situació normativa d'aquells estats europeus que tenen llengües oficials comparables a la llengua catalana (amb més de 10 milions de parlants) o amb un nombre menor de parlants, i també del cas del Quebec (Canadà).

4.1. Lleis que estableixen l'ús de les llengües nacionals al cinema

a) Eslovàquia

L'article 5.2 de la Llei sobre la llengua estatal eslovaca 270/1995 de novembre del 1995 estableix el següent:

L'ús de la llengua estatal en la informació dels mitjans de comunicació sobre esdeveniments culturals i actes públics: (...) les obres audiovisuals dirigides al públic infantil de fins a 12 anys han de ser doblades a la llengua de l'Estat.⁴

Per tant, a Eslovàquia la llei obliga que les pel·lícules per a nens de fins a 12 anys siguin doblades a la llengua eslovaca. Aquesta legislació s'entén sobretot per la necessitat de promoure el doblatge per al públic infantil encara plenament no alfabetitzat, ja que Eslovàquia és bàsicament un país on se subtitula.

Pel que fa a la pràctica lingüística habitual de la indústria cinematogràfica, l'eslovac és la llengua que es fa servir per subtitular la majoria de les

⁴ Traducció pròpia de l'anglès, a partir del text trobat al web del Ministeri de Cultura de la República Eslovaca.

pel·lícules. Aquesta pràctica ve reforçada pel que es diu a l'article 7 d'aquesta mateixa llei sobre els esdeveniments culturals (en els quals s'inclou el cinema) fent una referència implícita a la possibilitat d'utilitzar també la llengua txeca (entesa pels parlants eslovacs):

Els esdeveniments culturals i educatius han de ser fets en la llengua de l'Estat o bé poden fer-se en una altra llengua si aconsegueixen una suficient comprensió del punt de vista de la llengua de l'Estat. L'excepció es dona en el cas dels esdeveniments de les minories nacionals, grups ètnics, artistes estrangers convidats i treballs musicals amb els textos originals. La presentació amb la que s'acompanyi en els programes serà expressada primer de tot en la llengua de l'Estat⁵.

b) Lituània

L'article 13 de la Llei I-779, de gener de 1995, sobre la llengua estatal, el lituà, estipula el següent:

Els programes audiovisuals i les pel·lícules exhibides públicament a Lituània han de ser traduïdes a la llengua de l'Estat⁶ o subtitulades en lituà.

La llei, doncs, estableix clarament que les pel·lícules exhibides al públic a Lituània han de ser traduïdes a la llengua lituana o mostrades en subtítols en lituà.

c) Letònia

L'article 17.1 de la Llei sobre la llengua oficial, de desembre de 1999, fa referència al cinema en aquests termes:

⁵ Íbid.

⁶ En referència al lituà.

Els llargmetratges cinematogràfics, videofilms i els seus tràilers exhibits públicament han de ser proveïts de veu en off, doblats en la llengua de l'Estat o mostrats amb la pista de so original i subtítols en la llengua de l'Estat⁷ d'acord amb el corpus normatiu d'aquesta llengua.

A més, l'article 17.2 d'aquesta llei també té en compte l'opció de la subtitulació bilingüe que, com s'ha comentat anteriorment, altres països europeus també practiquen:

En els casos esmentats en aquest article, els subtítols en llengua estrangera també són permesos. Els subtítols en la llengua de l'Estat s'han de col·locar en primer pla i no poden ser més petits en mida o menys complerts en contingut que els subtítols en la llengua estrangera.

"els subtítols en la llengua de l'Estat [letó] s'han de col·locar en primer pla i no poden ser més petits en mida o menys complerts en contingut que els subtítols en la llengua estrangera"

d) Eslovènia

La normativa que fa referència a la traducció lingüística de les pel·lícules és la Llei d'usos públics de la llengua eslovena 86/2004, que a l'article 24 sobre els esdeveniments públics estableix:

Les pel·lícules estrangeres han de ser mostrades públicament amb subtítols en eslovè o sincronitzades a l'eslovè⁸

Així doncs, a Eslovènia totes les pel·lícules en altres llengües han de traduir-se a l'eslovè, ja sigui amb subtítols (la modalitat majoritària al cinema) o bé

⁷ En referència al letó.

⁸ Traducció pròpia de l'anglès, a partir del text oficial publicat a l'Official Gazette of the Republic of Slovenia, n. 86/2004, pàg. 10.418.

altres tipus de traducció sincronitzada, que, pel que fa al cinema, és obligatòria en el cas de pel·lícules per al públic infantil.

e) Estònia

La legislació d'Estònia que fa referència als usos lingüístics en el sector audiovisual és la Llei sobre la llengua, que ha estat reformada en diverses ocasions però que ha mantingut el contingut referent al cinema. La llei actual, de 23 de febrer de 2011, concretament en l'article 18, estableix el següent:

La traducció dels textos en llengües estrangeres de les obres audiovisuals, els programes de televisió i ràdio, i dels anuncis publicitaris.

(1) Sobre la radiodifusió (incloent la retransmissió dels senyals de televisió i per cable) de les obres audiovisuals (incloent programes i anuncis), el text de la llengua estrangera ha d'anar acompanyat per una adequada traducció en estonià⁹

La llei, doncs, malgrat que no especifica la modalitat, estableix l'obligatorietat de difondre les pel·lícules en llengües estrangeres amb una traducció adequada a l'estonià. Estònia és tradicionalment un país de subtitulat, així que a la pràctica les pel·lícules que es poden veure al cinema són en versió original subtitulada a l'estonià.

f) Quebec (Canadà)

El francès és l'única llengua oficial del Quebec, amb una població d'uns 7,6 milions d'habitants. L'anglès, però, hi té una presència important en ésser llengua oficial al Canadà.

⁹ Traducció pròpia de l'anglès, a partir del text extret del web del diari oficial de Letònia [www.riigiteataja.ee].

La llei sobre el cinema vigent va ser aprovada des de l'any 1983¹⁰ i ha anat desenvolupant-se a partir de diversos reglaments. Les condicions pel que fa als usos lingüístics per a l'exhibició de les pel·lícules es troben a l'article 83.

Segons aquesta llei es poden concedir visats (licències d'exhibició) a les pel·lícules estrangeres en altres llengües només en les condicions següents:

- *si s'exhibeixen, com a mínim, el mateix nombre de còpies doblades en francès, i amb la condició que aquestes últimes estiguin disponibles per als exhibidors al mateix temps que les versions en altres llengües.*
- *es concedirà un visat per a qualsevol còpia subtitulada en francès.*
- *es concedirà un visat si es garanteix que en un temps raonable es farà el doblatge al Quebec de la pel·lícula.*
- *i, per últim, es poden concedir visats temporals de 45 dies si no existeix una versió doblada en francès en el moment de sol·licitar el visat, tot i que el Govern per reglament pot establir una durada menor o fixar un nombre màxim de còpies per les quals se li pot concedir.*

Cal dir que aquesta llei quebequesa preveu una sèrie de sancions estipulades a l'article 178.

4.2. Altres reglaments lingüístics estatals

a) Suïssa

A Suïssa les llengües oficials de la Confederació són l'italià, el francès, l'alemany i el romanx (aquesta, amb una població d'uns 50.000 parlants i un estatus d'oficialitat inferior). Respecte al cinema, hi ha una llei vigent que estableix criteris lingüístics al cinema respecte de les llengües oficials

¹⁰ Vegeu:

http://www2.publicationsduquebec.gouv.qc.ca/dynamicSearch/telecharge.php?type=2&file=/C_18_1/C18_1.HTM

de la Confederació. La Llei federal sobre la cultura i la producció cinematogràfiques, de desembre de 2001, en l'article 19 sobre la diversitat lingüística estableix que:

- 1. Els films amb el suport de la Confederació han d'estar disponibles en més d'una llengua nacional.*
- 2. Una empresa no pot distribuir un títol en primera explotació pública a menys que posseeixi, per a tot el territori de Suïssa, els drets de totes les versions lingüístiques que hi són explotades.¹¹*

Aquesta llei, doncs, estableix que les pel·lícules que reben les ajudes han de ser obligatòriament traduïdes com a mínim en dues llengües. Per tant, es tracta d'una iniciativa que inevitablement fomenta els usos plurilingües dins d'un mateix Estat per part de les empreses cinematogràfiques.

Així mateix, en el punt 2 de l'article la llei exigeix que abans d'exhibir la pel·lícula a Suïssa es posseeixin els drets per a totes les llengües amb les quals es projectarà la pel·lícula. I, per tant, amb aquesta mesura es procura que les diverses versions lingüístiques estiguin disponibles al mateix temps per als exhibidors.

“(a Suïssa) les pel·lícules que reben les ajudes han de ser obligatòriament traduïdes en com a mínim 2 llengües”

b) Finlàndia

A Finlàndia existeixen dues llengües nacionals oficials: el finès, amb 4.840.000 parlants, i el suec, amb una comunitat de només 295.000 parlants. La Fundació Finlandesa del Cinema és un organisme adscrit al Ministeri de Cultura del govern finès que s'encarrega del suport i desenvolupament de la producció, distribució i exhibició de les pel·lícules

¹¹ Traducció pròpia del text extret del web oficial de la Confederació Suïssa [http://www.admin.ch/ch/f/rs/443_1/index.html]

fineses. Com a criteris per a l'accés al fons d'ajudes destinat a la producció i distribució de pel·lícules hi ha els següents:

Les autoritats competents han de vetllar perquè la pel·lícula sigui subtitulada en les llengües oficials de Finlàndia de manera apropiada per a la distribució de la pel·lícula. Quan la pel·lícula es distribueix amb més d'una còpia, es requereix que aquestes es facin sempre en finès i suec¹².

Així doncs, tant el finès com el suec són llengües requerides en les obres cinematogràfiques que es presentin com a candidates a ser subvencionades per aquest organisme. A més, els criteris també estipulen mesures en cas de fer-se més d'una còpia, requerint que es facin sempre en totes dues llengües.

4.3. Aplicació de les obligacions legals

En tots els casos estudiats la legislació s'aplica plenament, si bé hi ha països en què la llei va condicionar les pràctiques (com ara a Letònia o al Quebec) i altres, en els que les pràctiques d'ús normal de la llengua al cinema són anteriors a la llei (la llei fa una funció de blindatge d'aquests usos).

A continuació, a la Taula 1, exposem de manera resumida la comparació dels usos lingüístics en el cinema en els diversos casos analitzats en els quals hem trobat legislacions, i també altres casos comparables al català (pel què fa a vitalitat de la llengua i nombre de parlants):

¹² Traducció pròpia extreta del web oficial de la Fundació Finlandesa del Cinema: <http://www.ses.fi/en/>

Taula 1. Ús de llengües oficials comparables al català en el doblatge/subtitulació de les pel·lícules estrangeres

Llengua oficial	Estat	Milions de parlants	Ús generalitzat de la llengua pròpia oficial en les pel·lícules doblades/subtitulades al cinema
Grec	Grècia	10,2	Sí
Hongarès	Hongria	10,0	Sí
Català	Espanya	10,0	No
Txec	República Txeca	9,7	Sí
Suec	Suècia	9,1	Sí
Francès	Quebec	7,6	Sí
Búlgar	Bulgària	6,2	Sí
Neerlandès	Bèlgica	6,0	Sí
Danès	Dinamarca	5,3	Sí
Eslovac	Eslovàquia	5,0	Sí
Finès	Finlàndia	4,8	Sí
Noruec	Noruega	4,8	Sí
Francès	Bèlgica	4,0	Sí
Lituà	Lituània	3,5	Sí
Eslovè	Eslovènia	1,7	Sí
Letó	Letònia	1,5	Sí
Estònia	Estònia	0,9	Sí
Suec	Finlàndia	0,3	Sí
Islandès	Islàndia	0,3	Sí

Cal dir que en el cas del Quebec, que ha passat a tenir una oferta a les sales de cinema en versió francesa de manera habitual i normalitzada (abans de la llei, la majoria eren en versió anglesa), actualment hi ha una forta demanda per canviar la legislació per tal de fer obligatòria la versió quebequesa doblada al cinema. Tanmateix, cal dir que més del 70% dels films dels EUA de més de 20 còpies, segons les últimes xifres oficials, s'han doblat al Quebec, en una versió diferent de la versió francesa que es distribueix a Europa (recordem que el mercat quebeques és de 7,6 milions potencials d'espectadors).

5. Conclusions

- a) El cinema és actualment un dels sectors audiovisuals on la llengua catalana té uns índex més baixos d'ús; l'any 2013, del total de projeccions als cinemes a Catalunya, **només un 2,94% van ser en català**. Si ho comparem amb el primer estudi realitzat per la Plataforma per la Llengua sobre legislacions i pràctiques internacionals, en el qual mostràvem que al 2007 s'havia ofert tan sols un 3% de cinema en català, **podem concloure que la situació de precarietat extrema del català es manté sense canvis malgrat haver transcorregut 8 anys del darrer estudi, i malgrat l'aprovació d'una Llei del cinema que havia de fer créixer l'oferta del cinema en català**.

- b) S'observa que el **cinema en català no mostra la mateixa tendència de descens general dels espectadors que mostren les dades generals d'espectadors per a l'Estat espanyol i per a Catalunya**. En canvi, sí que existeix una correlació entre el nombre d'espectadors i la quantitat de sessions que s'ofereixen anualment. Aquestes xifres fan palès que **el cinema en català té un potencial econòmic que està lluny d'arribar al seu sostre**.

- c) **A Letònia, Lituània, Estònia, Eslovènia, Eslovàquia, Quebec (Canadà), Suïssa i Finlàndia, existeixen normatives que obliguen les empreses a l'ús de les llengües pròpies per a les pel·lícules exhibides en el territori on són oficials**. En tots aquests casos estudiats (8 països, 3 dels quals són plurilingües), les empreses responsables doblen o subtitulen amb la llengua pròpia i oficial les pel·lícules no nacionals que mostren als cinemes; fins i tot en el cas de llengües de minories lingüístiques com el suec a Finlàndia (uns 295.000 espectadors).

- d) Així mateix, s'ha observat que la legislació pot promoure o obligar que la indústria cinematogràfica ofereixi en països plurilingües (Suïssa, Finlàndia, etc), o països com Letònia, l'opció de pel·lícules amb doble subtitulació. En canvi, **a Catalunya les pel·lícules en versió subtitulada pràcticament només s'ofereixen en castellà.**
- e) Enmig d'aquesta situació d'estancament del cinema en català, s'ha aprovat **el Projecte de Llei de modificació de la Llei 20/2010, el passat mes d'abril del 2014. A diferència de totes les legislacions internacionals estudiades, el projecte de Llei actual (en fase de tramitació parlamentària) presenta un text ambigu i no estableix obligacions concretes per a l'ús del català al cinema.**

6. Bibliografia

- . MAX WEBER. (1968): *Economy And Society*, ed. Roth, G. and Wittich, C., Bedminster Press, Nova York.
- . MIIKA BLINN (2008): "*Path Dependence of Dubbing in the German Film Market*" a International conference: DIME - Creative Industries Observatory (CIO), Birkbeck (May 2008). <http://www.dime-eu.org/files/active/0/Blinn-AB.pdf>
- . PARLAMENT DE CATALUNYA: *Projecte de llei de modificació de la llei 20/2010, del 7 de juliol, del cinema*, http://www.parlament.cat/actualitat/actes/23.Pjlle_i_cinema.pdf
- . PLATAFORMA PER LA LLENGUA (gener 2010): *Estudi sobre les pràctiques i legislacions entorn de la llengua al cinema en diversos països europeus, Quebec i Catalunya*, <https://www.plataforma-llengua.cat/que-fem/estudis-i-publicacions/59/estudi-sobre-les-practiques-i-legislacions-entorn-de-la-llengua-al-cinema-en-diversos-paisos-europeus-quebec-i-catalunya-2010>

Webs:

- . Administració Federal de la Confederació Suïssa: <http://www.admin.ch/index.html?lang=enl>
- . Arxiu del diari oficial de l'Estat d'Estònia Riigi Teataja: <https://www.riigiteataja.ee/en/>
- . Gasetta Oficial del Quebec: <http://www3.publicationsduquebec.gouv.qc.ca/gazetteofficielle.fr.html>
- . Institut d'estadística de Catalunya (Idescat): <http://www.idescat.cat/>
- . Web amb enllaços de normatives a Lituània (Litlex): <http://www.litlex.lt/Litlex/Eng/Frames/Laws/Documents/354.HTM>
- . Ministeri de Cultura d'Eslovàquia: <http://www.culture.gov.sk/>
- . Ministeri de Cultura d'Eslovènia: <http://www.arhiv.mk.gov.si/>
- . Ministeri d'Educació i Ciència de Letònia: <http://izm.izm.gov.lv/58.html>
- . La Fundació Finesa del Cinema: <http://ses.fi/en/home/>